

Megyei döntő

Tízezer munkás vetélkedett

Somogyi Károlyné felvétele

A vetélkedők egy csoportja

A vetélkedők hasznosak. És nem a vetélkedés ténye miatt azok. Aki felvállalja, hogy egy esztendőn át folyamatosan tanul, hogy megmutathassa tudását, nemcsak az ezzel járó fáradtságot vállalja; tanulmányaival több lesz; így hát esztendő múltán, munkája termésének beértekor konstatálhatja: megérte.

Hasonló dolgot érezhettek a Munka és műveltség megyei vetélkedősorozat döntőbe jutott versenyzői tegnap, szombaton, a Tisza-szállóban. Minden vetélkedő „igazságtalan” tulajdonképpen. A döntőt csak a legjobbak, az arra legérdemesebbek juthatnak el. A tegnapi döntőbe — tízezer munkást, vetélkedőt képviselve — tizennyolc brigád száz tagja jutott.

A zsüri — dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Dobóczy Károlyné, az SZMT titkára és Forgó Pál, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője voltak az elnökei — természetesen nehéz helyzetben volt — a döntőbe jutott 14 brigád tagjai magas fokú tudásról adtak számot.

A verseny — Várkonyi Balázs, a rádió szegedi tudósítójának vezette kifogástalanul — már az első órában, az első kérdéscsoportnál izgalmasá vált. Bebizonyosodott, hogy a munkások politikai emberrel; véleményük van a világ dolgairól, s ezt meg is tudják fogalmazni. A bírálók sűrűn osztogatták a maximumnak számító tíz pontokat.

Ezután a szakszervezeti kérdések következtek játékos formában. Három feladványt kellett megoldaniuk a versenyzőknek. Tulajdonképpen nem is volt nehéz dolguk, hiszen a Szegedi Nemzeti Színház művészei: Kátai Endre és Kovács János, valamint a Minerva Irodalmi Színpad szinte eléljük varázsozták a helyszínüket. Ez a játékvezető biznyítottá egyébként a legékebbben, hogy a versenyzők — miután ismerik ezeket — tudnak élni, és élnék is jogaikkal, nemcsak ismerik, hanem fel is használják az üzemi demokrácia fórumait.

Lehet-e többet kívánni egy vetélkedősorozattól?

Aligha. Nem volt ennél sikeresebb vállalkozás évek óta: ennyi embert mozgósító vetélkedő pedig soha sem rendeztetett Szegeden és a megyében, ez a nyugodtan

nevezhető már mozgalomnak is. A vetélkedősorozat bizonyította, hogy lehet és kell is számítani a szocialista brigádokra; nemcsak jobban akarnak dolgozni, hanem tartalmasabban akarnak élni. Ezt az a kérdéscsoport példázta legjobban, melyben megynék művészeti életének ismeretéről kellett beszámolniuk a brigádoknak. Színek szánták a rendezők — nekik volt igazuk —, hogy itt élő írók kérdezték a versenyzőket műveikről.

Tóth Béla, Kárász József és Sz. Lukács Imre ugyan megértőbbek voltak, mint a szabályokhoz ragaszkodó zsüri...

Persze történt ebben a fordulóban más is. Eset szó a megye képzőművészetéről, s a Szegeden rendezett kiállításokról is.

A versenyt végül is az döntötte el, ki hogyan tudott válaszolni azokra a kérdésekre, melyeket a Mindenki iskolája tananyagából állítottak össze a szervezők. Ez a legjobban a vasutasoknak sikerült. A MÁV Szentesi Építésfőnökség tervezőcsoport Ifjúsági brigádja nyerte a Munka és műveltség vetélkedő megyei döntőjét, s kapta a tizenkétezer forintos pénzjutalmat.

Munkaerő-gazdálkodás Szegeden

Az utóbbi években több párt- és kormányhatározat foglalkozott a munkaerő-gazdálkodás lényeges kérdéseivel. A Csongrád megyei pártvégrehajtóbizottság februárban tekintette át a szegedi munkaerő-gazdálkodás helyzetét és állásfoglalásában meghatározta a legfontosabb tennivalókat is. A szegedi városi pártbizottság nemrégiben megvizsgálta, miként hajtották végre az állásfoglalásban fogalmazottakat. A pártbizottság tagjai körültekintően elemezték az eddig végzett munkát, a vállalatoknál megtett intézkedések hatását, s felhívták a figyelmet a további teendőkre is.

I

Megállapították többek között, hogy a sokrétű politikai tevékenység eredményeként Szegeden is kezdeti sikereket könyvelhetnek el a megyei pártvezetőség és a megyei pártbizottság végrehajtásában. A központi és a megyei pártbizottság hatására a városi és az üzemi pártbizottságok gazdaságszervező munkájában előtérbe került a hatékonyabb munkaerő-gazdálkodás segítése. A megyei pártvégrehajtóbizottság határozata nyomán a nagyüzemek pártbizottságai, illetve pártvezetőségei — a Kenderfőnök és Szövetségi Vállalatnál, a Taurus Gumigyárban, a Szegedi Textilműveknél és más helyeken — elemezték, értékelték a munkaerőhelyzetet, és feladatokat határoztak meg a feszültségek feloldására.

Egészen konkrét intézkedések is születtek. A szegedi városi pártvégrehajtóbizottság a városi tanácssal közösen megtárgyalta Szeged város középiskolái tanintézményeibe történő beiskolázás 1980-ig szóló arányait. A két testület tisztviselői 45 százalékos gimnáziumi, szakközépiskolai és 55 százalékos szakmunkásképzési arányokat tartanak célszerűnek. A tanulmányi felkészülés megszervezése is sokat segít a szegedi munkaerő-gazdálkodásnak, különösen az élelmiszeriparban és a szolgáltatásban nélkülözhetetlen a diákok kisegítő munkája. A Szegedi Konzervgyárban 280, az épitőiparban 170, a vendéglátóiparban 50, a kábelgyárban, a cipőgyárban és a vasöntődében 20—30 diák dolgozott a nyári szünetben.

Megnyugvással vették tudomásul, hogy a városi tanács a kötelező közvetítéssel és a munkaerő irányításával elsősorban a fejlesztésre kijelölt vállalatok létszámteremtését elősegítette. Az év első felében például a munkaviszonyba lépő 6620 főből 3970 fő, az összes munkába lépő több mint 60 százaléka a fejlesztésre kijelölt vállalatok szervezetenként létesített munkaviszonyt. A kötelező közvetítés és egyéb intézkedések hatására ugyanebben az időszakban a munkahelyre belépők száma 11,5 százalékkal, a kilépők száma pedig 16,1 százalékkal csökkent. A vállalatok és üzemek sorolása elősegítette a munkaerőigények differenciáltabb kielégítését. Az igazgatási és ügyviteli létszám szabályozásával sikerült mérsékelni a nem fizikai területek létszámteremtését. Ugyancsak a meg-

felelő és hasznos munkaügyi intézkedések hatására nőtt a teljesítményekben foglalkoztatottak száma az újszegedi szövőgyárban, a Minőségi Csapógyárban és a Szegedi Kábelgyárban. A Gumi- és Műanyagipari Szövetkezetnek a Medikémia Ipari Szövetkezethez történő beolvadása, az ÉGSZÖV-nek a Széregi Építőipari Szövetkezettel történő összevonása szintén hozzájárult a munkaerő hatékonyabb foglalkoztatásához.

Nem szükséges bizonygatni, hogy a hatékony munkaerő-gazdálkodás egyik alapvető feltétele a jól képzett munkaügyi szakemberek. Nem lehetünk elégedettek a mai helyzetével. Szegeden a munkaügyi dolgozóknak csak 7 százaléka rendelkezik felsőfokú iskolai végzettséggel, 73 százaléka középfokú végzettséggel, 20 százalék mindössze a 8 általattal. Októberben tanfolyamot indítottak középfokú munkaügyi ismeretek megszerzésére, százan vesznek részt az oktatásban. A vállalatoknál előrehaladásnak számít, hogy a legtöbb helyen készítették a munkaerő-gazdálkodási programot, de az már baj, hogy lassú a végrehajtás, az eredmény gyengén csordogál.

A munkaerőmozgás — bár az utóbbi időben mérséklődött — nagy, s ez további lehetőségeket is kínál. Többesében egy szűkebb munkakörre jön-megy, a kilépők 40 százaléka egy éven belül, 60 százaléka 1—3 éven belül létesített munkaviszonyt az érintett vállalatnál. Megállapították, hogy a belső létszámteremtésként nagyobb részét a munkaidő-kiesések teszik ki. A szegedi termelőszervezeteknél a munkaidő-mérlegek alapján a munkaidő-kihasználás 80,7—86,7 százalék között ingadozik, s ez a kiesés nem termelési okokkal kapcsolatos, hanem az egész és tört napi kiesésekből tevődik össze. A termeléssel kapcsolatos munkaidővesztések jelentősebbek, de ezt a gazdálkodó szervezeteknél alig vizsgálják. Egy alkalommal kilenc vállalatnál vizsgálták meg a munkaidő-gazdálkodásról készített elemzés szerint a termelési okok miatt (állásidő, fölösleges munkavégzés, alul-foglalkoztatás, szervezetlenség, anyagihiány, egyenetlenség stb.) 20—25 százalék között mozgott. Ugyanakkor a magas szervezethez tartozó vállalatoknál, például a szálaműgyárban, a textil-üzemekben és a vasöntődében a termelői területeken a munkaidő kihasználása közel 100 százalékos.

Összegezve, azt állapították meg a szegedi városi pártbizottság tisztviselői, hogy az erőfeszítések ellenére a megyei pártbizottság végrehajtása a kívánatosnál lassabban halad. Ebben az is közrejátszik, hogy mind a gazdasági szabályozás, mind a teljesítmények növelésében való érdeklődés még kevésbé éles, illetve kényszerít a hatékonyabb munkaerő-gazdálkodásra. Ugyanakkor a gazdálkodó szervezetek indokolatlan munkaerőigényei és olykor a vezetők szemléletbeli problémái jelentős mértékben hozzájárulnak a határozatok megjelölt céljainak elmulasztásához. A városi pártbizottság a megyei állásfoglalásában meghatározott feladatokat gyorsabb ütemű végrehajtásra érdekében fontosnak tartja; hogy a városi tanács és munkaügyi osztálya újrateremtse a fontos tennivalót. A vállalati pártbizottságok és pártbizottságok is nyújtsanak nagyobb segítséget a legékebb munkaadó vállalatok munkaadó kérdések megoldásához. Minden bizonnyal részletesebben elemizni majd az érdekeltek a következő esztendő tervföldadatainak meghatározásakor a munkaerőhelyzetet és az abból fakadó tennivalókat.

Az új hid krónikája

A beruházó felelőssége

„Kezdetben volt az ösköd, s abból fejlődött ki a beruházó” — tréfás büszkeséggel így magyarázzák foglalkozásukat a különböző szakmák munkásai. Egy kicsit jogásznak, pénzügyi szakértőnek, pedagógusnak és műszaki ismeretek birtokosának kell lennie annak, aki beruházóként meg akar állni a helyén.

Tervezés és ügyintézés, pénzügyi elszámolás és műszaki ellenőrzés, állandó kézenlét és előrelátás — ezek a fogalmakkal jellemezhető a beruházó teendői. Megbízott munkája: a szegedi Tisza-híd építésénél az a feladatot a városi tanácstól a Közúti Beruházási Vállalat, vagyis az UTIBER kapta.

Az elhatározástól — épüljön második híd a Tisza szegedi szakaszán — az utolsó számla ellenőrzéséig — akorra már múlt időben beszélhetünk az avatóünnepségről — kísérik figyelemmel a beruházók a vállalkozást. Tervezőt keresnek és kivitelezőt, szerződéseket és kisajátítási ügyeket intéznek,

hogy helyet biztosítsanak az építkezéshez. Tárgyalnak az alvállalkozókkal az úban levő közmuvezetéseket „eltérőléstől”, a szociális helyiségek biztosításáról, hogy aztán ne legyen akadály a első kapavágásnak. S amint megindul a gépezet, afféle élő lelkiismeretű válik a beruházó. Ki-ki a maga szakterületén műszaki ellenőrként lesz az építkezés részese, vagyis a közmuvezetnek és az utaknak, a híd építészeti, illetve vaszerkezeti részének felelőseként.

„Magunkat is naprakészen kell tartanunk” — állandó jelenlétükkel, a két vállalkozó — a Ganz-MÁVAG és a Hidépítő Vállalat — érdekeinek összehangolásával, az elszámolási rendszer kézben tartásával, a gyártásközi próbákkal, a vitás kérdések rendezésével. Volt rá példa, hogy a próba eredményével elégedetlenek voltak, megesezt, hogy a hegesztési varratokat szétvágatták, előfordult, hogy a leszámított telt nem ismerték el és 4 millió forinttal rövidítették meg a végösszeget, s akadt

arra is példa, hogy a tévedésből feleslegesen, vagy nem a térvek szerint elvégzett munkát nem fizették ki.

Beruházónak, műszaki ellenőrnek lenni állítólag nem hálás dolog, mimozalékkal felvállalva sem mindig akadálytalan. Ráadásul nem is látványos ez a munka: a beruházó vállalta a felelősség számokkal aligha fejezhető ki. Így is fogalmazhatnánk: az UTIBER akkor könyvelhet el munkasikeret, ha a gépezet, melyet mozgat, olajozottan, dőccenők nélkül forog.

P. K.

Kísérletek faanyagokkal

A Faipari Kutató Intézetben fontos kísérleteket végeznek különféle faanyagokkal. A fák szerkezetét, teherbíró képességét, szilárdságát speciális berendezésekkel vizsgálják. Figyelmet fordítanak például a tölgyfa hajlítószerűségének megállapítására is.

Szakmák, pályaválasztó fiataloknak

Évenként száz-százhuszezer válogathatnak, képességeik gyermek fejébe általában iskolai tanulmányait, s keres választ a kérdésre: „Hogyan tovább?” Hazánkban egyre kedvezőbb alakul a fiatalok osztalet végzettségű továbbtanulási aránya: nagy többségük — mintegy 97 százalékuk — szakmunkásképző intézetben, szakközépiskolában vagy gimnáziumban folytatja tanulmányait.

— Hogyan készítik fel a tizennyolc éveseket a pályaválasztásra? — erről nyilatkozott Brauer Károly, az Országos Pedagógiai Tanácsadó Intézet igazgatója. Elmondotta: a fiatalok 186 szakma között

Gazdagh István